

Дончо Цончев

Добър човек

Цялата дълга история на това момче в нашия град започна по възможния най-скучен начин – то вдигна ръка да се изкаже на кварталното събрание. Дадохме му думата, разбира се. И то говори. Нищо особено не каза, разбира се. Но от приказките му личеше, че просто се касае за един добър човек.

От моя ъгъл на спокойната загубена позиция (да живее тя, бе казал Ерих Кестнер), много време съм мислил: след като сам настояващ за себе си, че си добър човек, това дали не значи, че всъщност всички други са лоши? Нямам точен отговор и досега – затуй с огромно любопитство наблюдавам пътищата на онези, които са тъй постоянно убедени в своите качества.

Бях на това събрание, когато Марин Христов (така се казваше човекът-момче) говори за пръв път. Бях и когато гласувахме – месец по-късно – за избирането му в ръководството. Бях веднъж и на обсъждането на някаква книга, тогава той дълго говори и ние окончателно затвърдихме нашето мнение, че се касае за един добър човек. Не че направи някакъв смайващ литературен разбор. Напротив – неговите познания и възможности можеха да се нарекат „средни“, при това с леко благоразположение от страна на този, който би ги оценил. И образованието му беше средно (почти завършено, това се разбра по-късно) и всъщност нямаше област, в която той да е нещо. (Още по-късно злите езици твърдяха, че по селата, откъдето той беше дошъл, го наричали Марин Нищото – едни наистина забележителен прякор.) Любопитно: ние обичаме да издигаме хора, които не ни застрашават със своите качества. Пък и какво друго трябва да стане един човек като Марин Христов? За инженер и за лекар трябва диплома. Музикант и художник – без дарба не може. Една чорбица да свари човек, пак трябва да пипне и поназнайва – чорбицата не кипва и не става вкусна от благите приказки.

И тъй, всеки правеше онова, което може, а Марин Христов от квартален, мина на градски отечественофронтовски мащаб. Добър човек – къде не трябва? Той държеше връзката с нас, ние не бяхме недоволни, разбира се, че имахме наш глас по-нависоко. С удоволствие после го избрахме и за съветник.

От този момент Марин Христов още по-силно се съсредоточи в своята добрина, която – явно – му беше вродена. Именно тя – добрината – му даваше сила загрижено да поглежда не само надолу (към масата, към нас, към хората, пълни с кусури), но и нагоре, към ръководители над собствения му ранг. Хубаво дойде думата „загрижено“ – тя най-точно изразява неговото отношение към онези, които го заобикаляха

отвред. Той не тропаше по масата и не крещеше като нас. Не се подиграваше с никого и никога, никому не се беше заканил. Доброта и загриженост – това бяха думите, с които изцяло можеш да го опишеш, и нямаше миг, в който той да не ни ги внушаваше. Имаше падания около него, разбира се (както е имало и ще има във всички ръководства, това пък е откакто свят светува), имаше и издигания. С доброта и загриженост Марин Христов участвуваше кротко и много активно в обясняването на сложните ситуации. Той излагаше причините, съображенията, добрите намерения, големите задачи и надежди – на кого да повярваш, ако не на добрия човек?

Постепенно и съвършено естествено се стигна дотам, че онова, което казваше Марин Христов, доби могъществото на непоклатимо становище. Не лично, разбира се – той беше обществен човек.

По това време, спомням си, административният секретар на съвета беше заключил някаква мацка в кабинета си и – малко градче – стана скандал. По кръчмите, в бакалницата, на ухо и по кюшетата разцъфтяха пикантни обяснения, допълнения и вариация – очите и ушите на неизразходвания духом провинциален народ живнаха рязко. Бил извратен! Не бе, обещавал й работа. Съвсем не му било сефте тъй да ги назначава. Ами само той ли? И колко още проникновени тълкувания се чуха!

Само Марин Христов – и то при официалното разглеждане на случая със секретаря и мацката – човешки и загрижено вникна във всичко. Той не употреби нито една силна дума (или пък с нещичко некоректна), а в интерес на спокойствието на гражданите и заради доброто име на града и неговите ръководители предложи да се смени секретарят. Той беше – разбира се – сондирал по този въпрос в окръга, а може би от окръга бяха сондирали него, но посоката всъщност няма значение, защото тя винаги е взаимна, както и да е, секретарят беше уволнен. След не особено продължителни колебания на освободеното място бе назначен Марин Христов.

Още по-тежък товар падна на плещите на добрия човек, още по-мекичък и загрижен ставаше той.

Така вървяха нещата, докато злите езици пуснаха слухове, че самият кмет, моля ти се, получавал по правило разни „подаръци“ от всеки, който опре с някакъв сложен въпрос до съвета, та и от шефовете на разните предприятия.

Марин Христов опроверга пръв тези слухове и каза хубави думи за кмета. Всъщност за всичко това се разчу тъкмо тогава – след неговото опровержение.

Работата щеше да се закърпи, но кмет е това – вижда се отдалече. Тъй отдалече се вижда камбанарията на училището – можеш ли да оставиш на нея петно?

В името на града и на неговите ръководители, заради трудовите хора, които... И тъй нататък, Марин Христов с дълбока загриженост обясни в окръга ситуацията и кметът беше наскоро преместен.

И децата от началното училище знаеха предварително кой ще е новият кмет. Не след много време това се случи и Марин Христов седна на първия стол в този град, та с доброта и загриженост се загледа напред.

Спомням си, години по-късно, по линията на художествената самодейност и моя милост участва в едно дълго и важно заседание на съвета. Горещяхме се, разбира се, както обикновено. Тропахме по масата и се обвинявахме люто. Имахме амбиции и възможности, имахме пречки и неразбиране – как няма да викаш? Бяхме решени тъй да воюваме – всеки за своето ясно разбиране на нещата.

Може би от времето, посветено на обществена дейност, може би от поста (знаеш ли вътре какво е в душата на другия?) Марин Христов беше загубил своята съдържаност. Беше изразходвал донякъде и добрината си – тропаше и крещеше заедно с нас. Аз пък сега го харесвах. Приличаше му – като на кмет. И вече не се различаваше особено от нас – простосмъртните, кусурлиите, вечно способните да се спънат в следващата си естествена грешка. Гледах го на това заседание и – за пръв път откакто го знаех – всякак и изцяло го възприемах.

Тогава – ето я малката сценка пред очите ми и сега – вдигна ръка да се изкаже едно момче от селата. Дадохме му думата, разбира се. И то говори. Нищо особено не каза, разбира се.

Но от приказките му личеше, че просто се касае за още един добър човек.

КРАЙ

© 1983 Дончо Цончев

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:

Дончо Цончев
ПРАЗНИК БЕЗ ПОДАРЪК

I издание

Рецензент Кръстю Куюмджиев
Редактор Стефан Поптонев
Художник Веселин Павлов
Художествен редактор Александър Хачатурян
Технически редактор Тодор Бъчваров
Коректор Нина Велчева

Издателски № 7082

Дадена за набор на 6.I.1983 г.

Подписана за печат на 10.IV.1983 г.

Излязла м. май

Печатни коли 11,50. Издателски коли 9,59

Условно-издателски коли 9,53.

Формат 84×108/32. Тираж 20 110

Цена 1,20 лв.

Код 22/9536222211/5605-9-83

Партиздат – София, бул. „В.И.Ленин“ № 47
ДП „Д. Благоев“ – София, ул. „Н. Ракин“ № 2

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3190>]